

## Hoe conclusies trekken uit MKBA-resultaten?

Een MKBA mondt uit in een kostenbatensaldo en -ratio. Het is verleidelijk om investeringsbeslissingen puur op saldo en/of ratio te baseren terwijl juist de opbouw van saldo en ratio ook interessante beslisinformatie bieden.

Wanneer het gaat om een project met verschillende projectalternatieven, levert de MKBA de vijf verschillende soorten beslisinformatie. Inzichtelijk wordt welk alternatief:

- (1) de hoogste maatschappelijke baten heeft (hoogste doelbereik);
- (2) de laagste maatschappelijke kosten heeft;
- (3) het hoogste saldo en dus de grootste netto bijdrage aan de welvaart heeft;
- (4) de gunstigste verhouding tussen baten en kosten, dus het hoogste rendement per euro heeft.

Daarnaast wordt voor het project en haar alternatieven inzichtelijk:


- (5) bij welke partijen (initiatiefnemer zelf of derden) kosten en baten terecht komen.

Beslissers die, bijvoorbeeld vanwege gedane beloften of gemaakte afspraken, een bepaald doel willen bereiken, kunnen kiezen voor het alternatief met de hoogste baten. De heeft het grootste doelbereik, ook heeft hij wellicht niet de grootste netto bijdrage aan de welvaart.

Beslissers met een budgetbeperking kunnen kiezen voor het alternatief met de laagste kosten, bijv. omdat ze eenvoudigweg geen geld hebben voor een duurder alternatief ook al levert dat netto meer welvaart op. Dit is op zich een verantwoorde keus, wanneer het betreffende alternatief een positief saldo heeft.

Beslissers die de grootste bijdrage aan duurzaamheid c.q. aan de welvaart voor huidige en toekomstige generaties willen leveren, kiezen voor het alternatief met het hoogste saldo, omdat het saldo de netto welvaarts/welzijnstoename over een lange periode laat zien. Alleen alternatieven met een saldo groter dan nul vergroten de netto welvaart / het netto welzijn.

Beslissers die keuzen moeten maken over meerdere projecten en daarbij een budgetbeperking hebben, kunnen kiezen voor het alternatief met het hoogste batenkostenratio. Het batenkostenratio is gelijk aan (de contante waarde van) de baten gedeeld door (de contante waarde van) de kosten. Alternatieven met een saldo groter dan 0 en een ratio groter dan 1 vergroten netto de welvaart/ het welzijn. Hoewel een positief saldo ook een ratio groter dan 1 betekent, hoeft het alternatief met het meest positieve saldo niet ook het hoogste ratio te hebben. Wanneer dit gebeurt, duidt het op afnemende meeropbrengsten: men kan wel meer baten realiseren, maar de kosten nemen dan meer dan evenredig toe. De onderstaande afbeelding laat zien dat het in zulke gevallen verstandig kan zijn om voor het alternatief met hoogste ratio te gaan. Dan blijft er geld over voor een ander project, dat wellicht meer bijdraagt aan duurzaamheid dan het alternatief met het hoogste saldo van het onderhavige project.

	Alt. 1	Alt. 2	
<b>Kosten</b>	100	200	 <b>100 voor ander project?</b>
<b>Baten</b>	400	600	
<b>Saldo</b>	<b>300</b>	<b>400</b>	
<b>B/Kratio</b>	<b>4</b>	<b>3</b>	

De MKBA geeft ook een overzicht van kosten en baten. Omdat elke kost en ook elke baat bij een partij terecht komt, ontstaat automatisch inzicht in de verdeling van kosten en baten over partijen. Interessant is nu of de baten allemaal terecht komen bij de initiatiefnemer van het project of juist bij derden c.q. de maatschappij. Hetzelfde geldt voor de kosten. Wanneer een deel van de baten terecht komt bij derden, is dat een reden voor de overheid om het project financieel te ondersteunen. Wanneer een deel van de kosten (meestal negatieve omgevingseffecten) terecht komt bij derden is dat een reden voor de overheid om het project financieel te belasten. De onderstaande afbeelding laat zien welke beslisinformatie inzicht in kost- en baathouders oplevert.

	Financieel saldo +	Financieel saldo -
<b>Maatschappelijk saldo +</b>	<b>1. Uitvoeren / toestaan:</b> markt en maatschappij innen baten, dus <b>geen overheidssteun nodig</b>	<b>2. Mogelijk maken:</b> maatschappij int baten, initiatiefnemers draagt kosten, dus <b>overheidssteun is verantwoord</b>
<b>Maatschappelijk saldo -</b>	<b>3. Reguleren / belasten:</b> markt int baten, maatschappij draagt kosten, dus <b>geen overheidssteun</b> maar juist overheidsregulering	<b>4. Afschaffen / verbieden:</b> schadelijk voor markt en maatschappij, dus <b>geen overheidssteun</b>